

Uuring „Pärnu ranna suvekaubanduse ja infrastruktuuri hetkeolukord“

Tellija: Pärnu Linnavalitsus

Teostaja: TÜ Pärnu kolledž

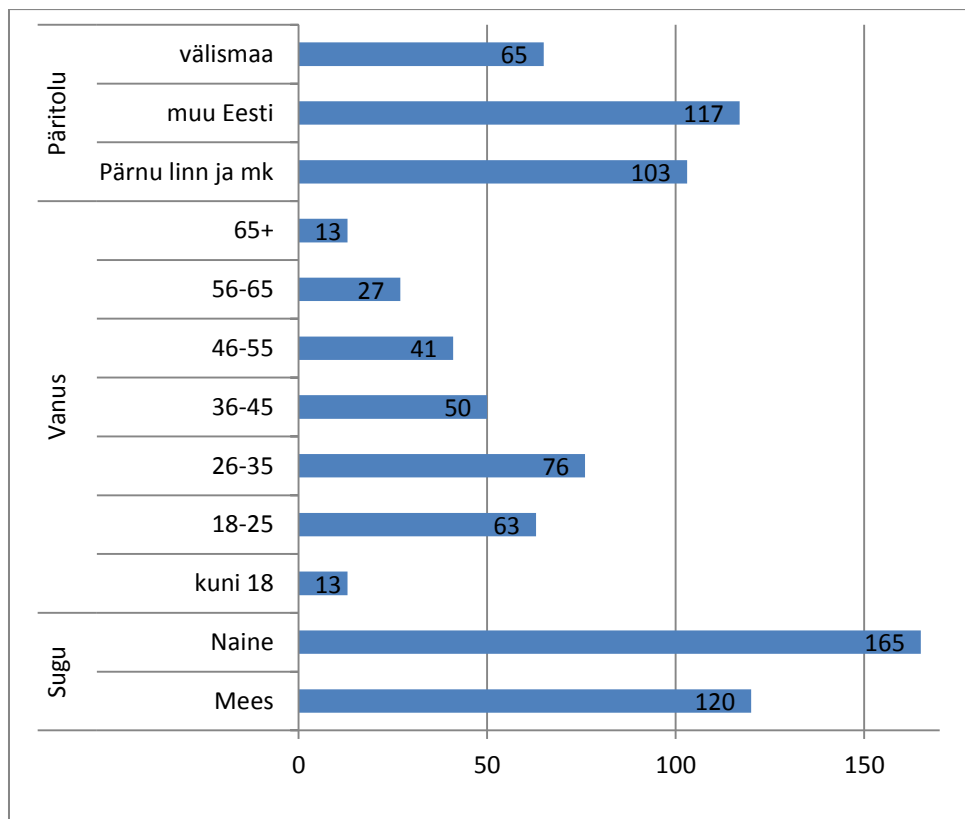
Kontakt: Heli Müristaja
(heli.muristaja@ut.ee)

Uuringu meetodi ja valimi kirjeldus

Rand on üks olulistest magnetitest suvises Pärnus ja päikesepaistelisel päeval ulatub rannakülastajate arv hinnanguliselt tuhandetesse külastesse. Suhteliselt piiratud alal ja ajal soovivad suured hulgad rannalisi kasutada erinevaid teenuseid ja tegevusi ning Pärnu linnavalitsuse huvi on tõsta pakutava kvaliteeti. Käesoleva uuringu eesmärk oli rannakülastajate abiga hinnata Pärnu ranna suvekaubanduse ja infrastruktuuri hetkeolukorda ning koguda mõtteid, milliseid parendusi võiks ette võtta.

Eesmärgi saavutamiseks viidi läbi ankeetküsitlus. Selleks töötati välja ankeet, mis tõlgiti soome ja inglise keelde. Andmekogumise perioodiks oli 21. juuli kuni 10. august 2014. a. Uuringutulemusi töödeldi tabelarvutusprogrammis ning analüüsimisel kasutati aritmeetilisi keskmisi, sagedus- ja risttabelleid.

Küsitluses osales 285 inimest, kellest 251 inimest küsitleti rannas¹ ning 34 inimest avaldas oma arvamust vastates internetiküsitlusele, mis oli identne rannas kasutatud ankeediga. Küsitlusel kasutati juhuslikku valimit, kuid vastajate valimisel peeti silmas sugudevahelist proportsiooni ning jälgiti, et valimisse satuks ka välismaalasi. Lisaks paluti uuringus osalejatel öelda, kellega koos nad rannas aega veedavad. Kõige enam märgiti sõpru ja kaaslast, millele järgnes lapsed ning üksi rannas olemine. Muu alla märgiti peamiselt pere, sugulased või vanavanemad lastelastega. Valimi täpsemat jaotumist sugude, vanuserühmade² ja päritolu järgi saab vaadata jooniselt (vt joonis 1).

Joonis 1. Küsitluse valimi tunnused (n=285)

¹ Eriline tänu Helen Ernesaksale tehtud töö eest!

² Kõige noorem vastaja oli 13.aastane ning kõige vanem 80.aastane. Vastajate keskmine vanus oli 37 aastat

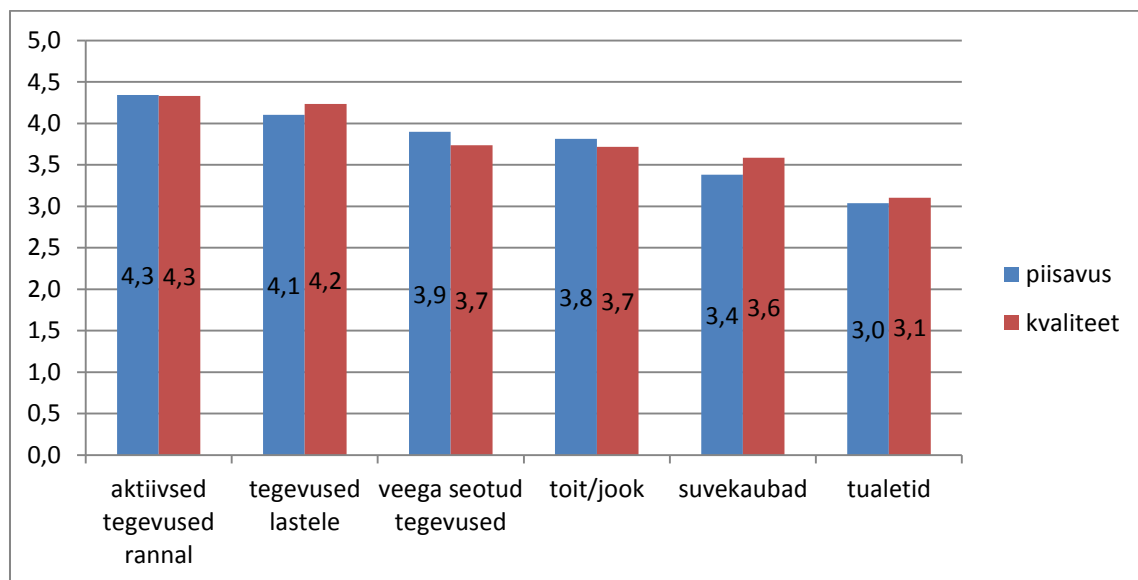
Tulemuste lühikokkuvõte

- Vastanute keskmine *rahulolu* teenuste ja infrastruktuuri piisavuse ja kvaliteediga oli 3,8 (ehk siis „3++“ või „4-“)
- Keskmiselt kõrgema hinde said rannas pakutavad *aktiivsed tegevused, tegevused lastele ning veega seotud tegevused*; keskmiselt madalama hinnangu said rannas pakutavad *toitlustusteenused, suvekaupade müük ja tualetid*; keskmiselt kriitilisemad olid naised (võrreldes meestega), inimesed vanuses 18-35 aastat ning kohalikud elanikud (võrreldes teiste Eesti elanike ja välismaalastega)
- Täiendavate märkuste osas saab parendusvaldkonnad jagada viide kategooriasse: *söögikohtade, aktiivsete tegevustega ja tualettidega seonduv, teenuste ja kaupade kõrge hind ning suvekaupade müügikohtade vähesus rannas*. Ranna kasutajate selge sõnum on, et söögikohtade piisavus ja kvaliteet ei vasta nende ootustele – oodatakse kiiret teenindust, hea kvaliteediga toitu, uuenduslikke pakkumisi ning mõistlikku hinnataset. Teine oluline kitsaskoht on seonduv tualettidega – tualetid peavad olema töökorras, puhtad, avatud, viidastatud ning hajutatud üle terve ranna piirkonna (sh muuli piirkond, Mai rand). Aktiivsete tegevuste osas esineb vastandlikke arusaamu – teatud sihtrühmade jaoks ei ole pakutav piisav, teiste jaoks on tegevusi jällegi liiga palju ja ei lase rahulikult rannas aega viita
- Lisateenustena soovitakse kasutada dušši, joogiveevõtukohti, hoiukappe ja pakihoidu, veeatraktsioone lastele, väljõusaali, lastehoidu ja rannatarvete müüki. Lisaks mainiti massaaži, veesõidukite laenutust, filmiõhtuid, ajalehtede müüki, aeroobikatrenne ning paljusid muid teenuseid ja tegevusi
- Ajalise kättesaadavuse osas soovitakse, et *teenused oleksid olemas kell 10.00-22.00 ning tualetid oleksid lahti kuni keskööni*
- Ranna *heakorda ja turvalisust hinnati „heaks“* (heakord 3,9 ja turvalisus 4,1)
- *60% vastajatest ei ole rannas tsoneeringute kehtestamise poolt* ning 30% leidsid, et on vaja eraldi tsoone (nt laste ala, aktiivsed veetegevused, „vaikne“ ala jne). Tsoneeringutele on vastu on pigem lastega rannas viibivad inimesed

Uuringutulemuste analüüs

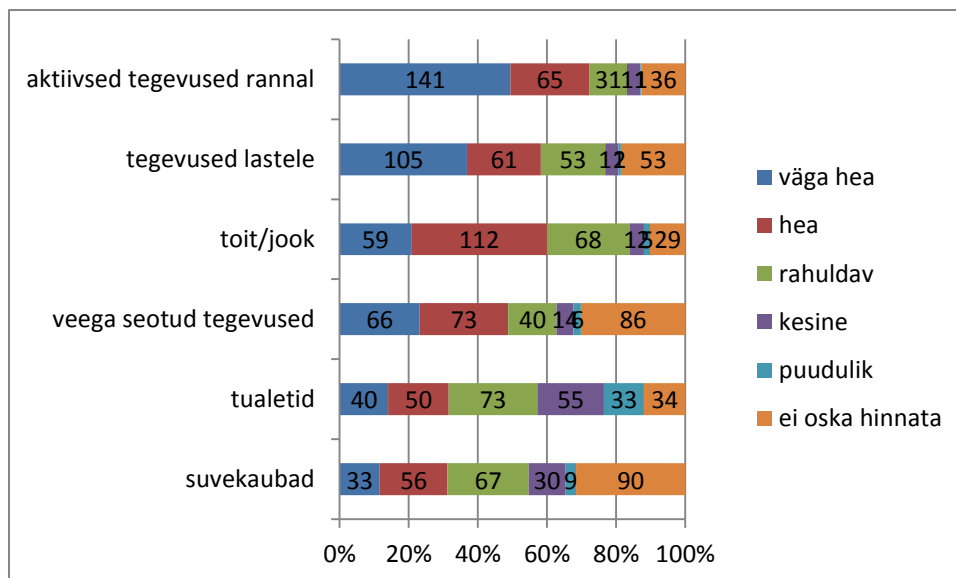
Vastajatel paluti hinnata 5-palli süsteemis **rannas pakutavate teenuste piisavust ja kvaliteeti**. Kõige kõrgema keskmise hinnangu piisavuse ja kvaliteedi osas said tegevused Pärnu rannas. Kõige madalamalt hinnati tualette (vt joonis 2). Kõikide tegurite osas on naised olnud keskmiselt 0,1 palli võrra kriitilisemad oma hinnangute osas. Ainuke kriteerium, mille osas on nende keskmine meeste hinnangust kõrgem, on tegevused lastele. Vanuse rühmade järgi andsid keskmiselt kriitilisema hinnangu teenuste piisavusele vastajad vanuses 18-35 ning keskmiselt kõrgemalt hindasid vanuserühm kuni 18aastaased ning 65+.

Keskmiselt kriitilisemad teenuste ja infrastruktuuri piisavuse ja kvaliteedi osas on kohalikud elanikud (Pärnu linna ja maakonna elanikud) ning keskmiselt positiivsemalt hindasid väliskülalised. Kui teiste kriteeriumite puhul on erinevused suhteliselt väikesed, siis tualettide piisavuse hindamise juures on erinevus kohalike elanike ja väliskülaliste vahel 0,6-0,8 palli (st kohalikud hindasid tualettide piisavust 2,6 ja väliskülalised 3,4 ning kvaliteeti vastavalt 2,9 ja 3,5).

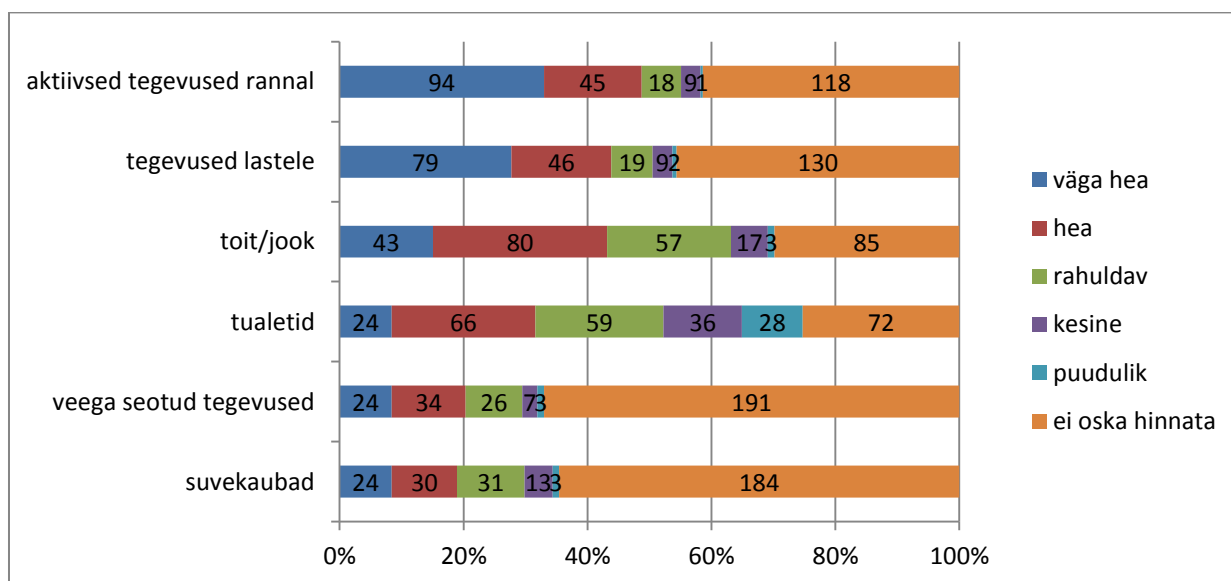
Joonis 2. Rannainfrastruktuuri ja pakutavate teenuste piisavuse ja kvaliteedi keskmine hinnang

Teenuste ja infrastruktuuri **piisavuse** juures oldi kõige rohkem rahul (st et kõige enam vastajaid märkis vastuseks „väga hea „ või „hea“) aktiivsete tegevustega rannal, tegevustega lastele ning toidu ja joogi pakkumisega. Kõige rohkem väljendati rahulolematust (st kõige enam märgiti vastused „puudulik“ või „kesine“) tualettide arvu ja suvekaupade müügi osas (vt joonis 3).

Joonis 3. Rannainfrastruktuuri ja pakutavate teenuste piisavus (n=285)

Teenuste ja infrastruktuuri **kvaliteedi** osas oldi kõige enam rahul rannaala aktiivsete tegevustega ning tegevustega lastele ning kõige suuremat rahulolematust kvaliteedi osas näidati üles tualettide ning toidu ja joogi pakumisel (vt joonis 4).

Joonis 4. Rannainfrastruktuuri ja pakutavate teenuste kvaliteet (n=285)

Lisaks paluti vastajatel mõne sõnaga illustreerida oma vastuseid. Ühtekokku toodi 308 näidet, millest 43 olid positiivsed ja 265 negatiivsed. Positiivse osas märgiti, et tualetid on puhtad, korras ja tasuta (8 korda), lastele on palju aktiivseid tegevusi (7 korda) ja et rannas on palju veetegevusi (5 korda). Ülejäänud tegurid leidsid märkimist vähem kui viiel korral, kuid välja tasuks tuua järgmised tugevused: ratta- ja autolaenusus, hea rannaliiv, tegevused ja atraktsioonid on töökorras ja ohutud, rannatoole on palju, rand on viimase 10-15 aastaga väga palju arenenud, riiete vahetamise kabiin on piisavalt, tegevusi on igale eale, kõik on mugavalt lähestikku ning rannas on kõikide piisavalt ruumi.

Negatiivse osas kerkisid esile 5 suuremat kategooriat – söögikohtade, aktiivsete tegevustega ja tualettidega seonduv, teenuste ja kaupade kõrge hind ning suvekaupade müügikohtade vähesus rannas.

Kõige suuremat kriitikat väljendati söögikohtade osas – nende arv on väike, pakutavad toidud väga ühekülgsed, hinnatase kõrge, teenindus aeglane, kvaliteet madal ning järjekorrad pikad (ühtekokku mainiti neid 91 korral). Sellele kitsaskohale järgnes tualettidega seotud probleemistik (mainiti 70. Korral) – tualetid on mustad, paljudel juhtudel ei ole töökorras, kõikides ranna piirkondades (nt muuli pool ja Mai tänava rannas) neid ei ole, paljatel suvepäevadel on pikad järjekorrad, rannas puuduvad viidad tualettidesse, töötajad ei oska eesti keelt ning tualetid võiksid pikemalt lahti olla.

Eraldi piirkonnana, mille osas palju rahulolematust esines, võiks välja tuua muuli poolse ranna (mainiti 37. korral). Mitmed inimesed ütlesid, et neile meeldib see piirkond, kuna seal on hea rahulik, kuid selles ranna osas puudub vajalik infrastruktuur (tualetid) ja teenused. Palju tagasisidet tuli ka rannas paiknevate aktiivsete tegevuste kohta (28 korda mainitud) – velojalgrataste suur hulk segab jalutamist, pallimänguplatse ei ole piisavalt, tegevused võiksid olla jaotunud piki randa, veega seotud teenuseid on liialt vähe, suur staadion keset randa võtab ruumi ära ja jalgpalli väravate ümber puudub turvavõrk.

Eraldi teemana tõstati esile lastega seonduv (mainiti 27. korral) – lastemänguväljakul võiks olla tsooneringud vastavalt laste vanusele, mänguväljaku peal võiks olla varikatus, mis kaitseks päikese eest, lastele võiksid tegevused olla piki randa ja ka vees, liialt vähe on tegevusi liivaalal, väiksematele lastele ei leia tegevusi, puuduvad tavalised kiiged, batuudid võiksid olla tasuta, laste mänguväljak on väike ning rannas puudub valvega lasteala.

Küsimusele, **millest tundsitate rannas puudust**, vastati ühtekokku 216 korral. Kõige enam kordi mainiti söögikohtadega seonduvat (sh tervislikumad toidud, puuviljad, juurviljad, smuutid, marjad jne), väliduši kasutamise võimalust ning seda, et jooke võiks pakkuda sarnaselt jäätisega piki randa (vt tabel 1). Lisaks toodi välja, et veeatraktsioone, sh lastele mõeldud, võiks rannas rohkem olla, lisaks toolidele võiks laenutada ka päikesevarje, rannas võiksid olla joogiveekraanid ja asjade hoidmiseks hoiukapid. Ülejäänud mainitud teenused ja kaubad on välja toodud tabelis. Muude alla on koondatud tegurid, mida mainiti kõiki üks kord, kuid kuna tegemist on huvitavate ideedega, siis on nad siinkohal ka välja toodud: kontserdid ranna-alal, telkimisplatsid, kohvi müügipunktid, vesirataste laenus, madratsiga rannatoolide laenus, rohkem pinke ranna-alal, pirukate müük, raamatulaenus, tuubirent, välibassein, pop-up kohvikud, rattaparklad, avalik WIFI ala, iluteenused, suitsetamisala, pildistamiseks toredaid taustu ja kujusid ning info maakonna väljasõitude kohta rannale lähemal.

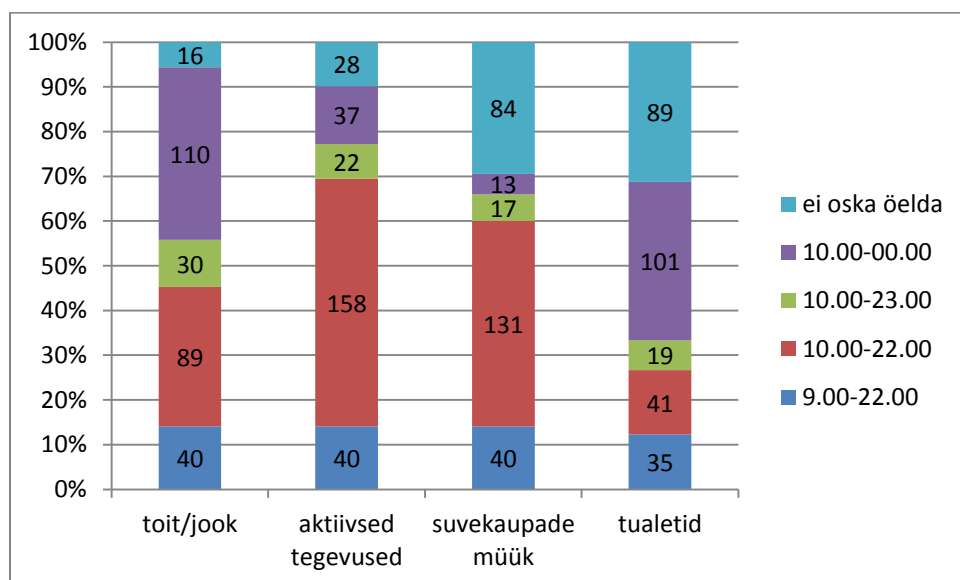
Tabel 1. Teenused ja kaubad, millest tuntakse rannas puudust

Teenused ja kaubad	arv	Teenused ja kaubad	arv
rohkem söögikohti ja valikut	21	joogiveekraanid	11
dušš	20	veesõidukite laenus	9
juua võiks pakkuda piki randa nagu jäätist	20	massaaž	9
veeatraktsioonid (lastele)	18	muuli pool infra ja teenused	8
päikesevarjude laenus	12	väljõusaal	8
hoiukapid/pakihoid	12	klubi/baariid rannas	6

Tabel 1 jätk

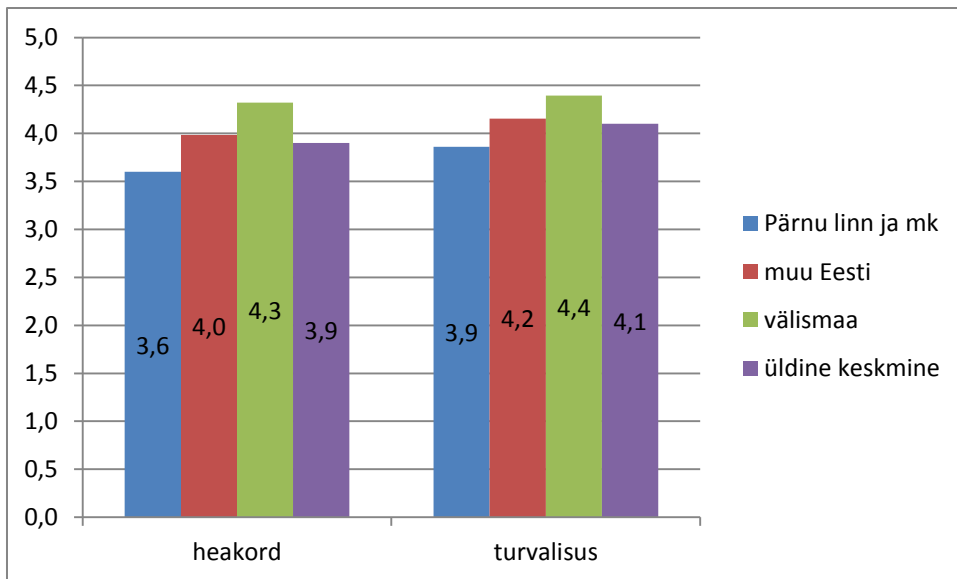
Teenused ja kaubad	arv	Teenused ja kaubad	arv
lastehoid	6	kiiged	2
rannatarbeid (kreemid, mütsid)	5	mänguvahendite laenutus	2
toolide laenutus kauem kui 17.00	5	palli ja -võrgu laenutus	2
karaoke	4	patsipunumine	2
filmiõhtud	4	aeroobikatrennid	2
ajalehed	3	väike turg, kust värsket osta	2
lastele majakesed kuhu varju minna	3	muud	20

Lisaks **teenuste** piisavusele ja kvaliteedile on oluline ka nende **kättesaadavuse aeg**. Vastajatelt uuriti, mis aegadel nad sooviksid erinevaid teenuseid tarbida. Arvamused on väga erinevad, kuid rahaliste teenuste osas on kõige enam esindatud periood kella 10.00-22.00 ning tualettide puhul mainiti kõige enam kella 10.00-00.00 (vt joonis 5). Samas leidis päris palju ka neid, kes täiendasid, et tualetid peaksid olema lahti nõ „24/7“.

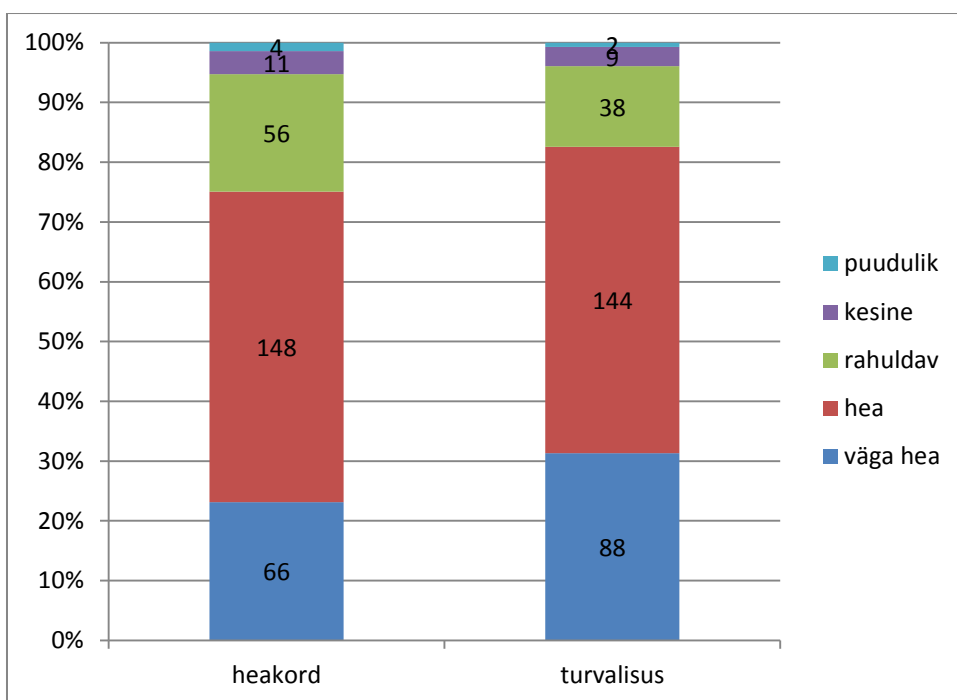

Joonis 5. Teenuste osutamise aeg

Uuringus osalejatel paluti anda 5-palli skaalas hinnang **ranna heakorrale ja turvalisusele**. Keskmiselt kõrgem hinne anti turvalisusele (4,1) ning heakorda hinnati keskmiselt 3,9 palli vääriliseks (vt joonis 6). Üle 80% vastajatest hindas turvalisuse rannas väga heaks või heaks ning heakorra osas oli samal arvamusel ca 75% vastajatest (vt joonis 7). Naiste ja meeste võrdluses keskmistes suuri erinevusi ei olnud. Küll võis vanuserühmiti täheldada keskmisest pisut kõrgemat hinnangut 46-55-aastaste seas ning kuni 18 ja üle 65 aastaste seas.

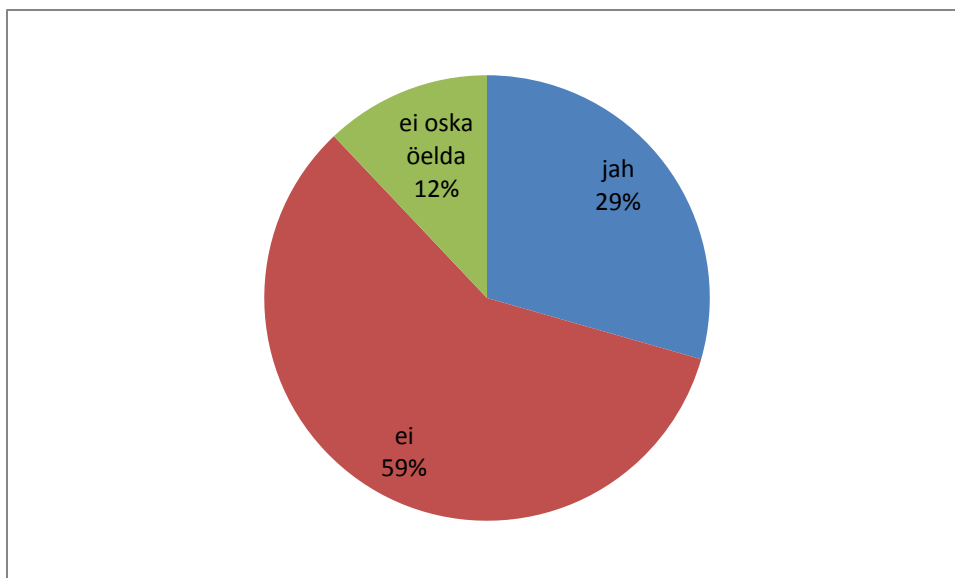

Joonis 6. Hinnang ranna heakorra ja turvalisusele

Joonis 7. Hinnang ranna heakorrale ja turvalisusele

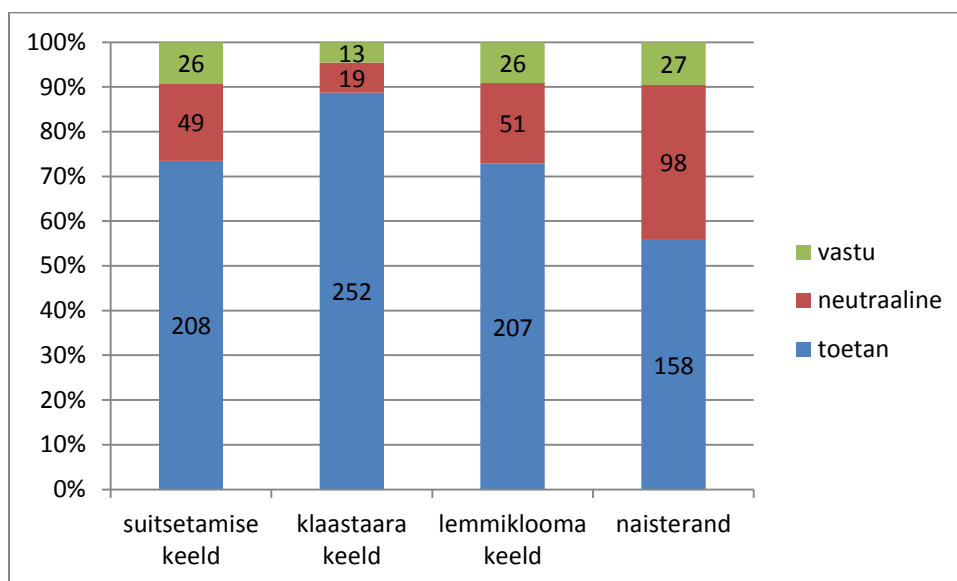
Küsitlusega sooviti teada saada, kuidas **suhtuvad** ranna külalised **tsoneeringutesse rannas** (st et teatud tegevused ja sihtrühmad oleksid selgepiirilisemalt üksteisest lahus, nt lasteala, aktiivsed tegevused, rahulik päevitamine jne). Ca 60% vastajatest arvas, et sellist üksteisest eristamist ei ole vaja ning 30% leidis, et see oleks vajalik (vt joonis 8). Keskmisest pisut enam on tzoneeringute poolt naised ning keskmiselt enam on selle vastu inimesed vanuses 26-45 ehk siis need, kes külastavad randa koos lastega ning erinevate huvide korral ei saaks ühes rannapiirkonnas koos olla.

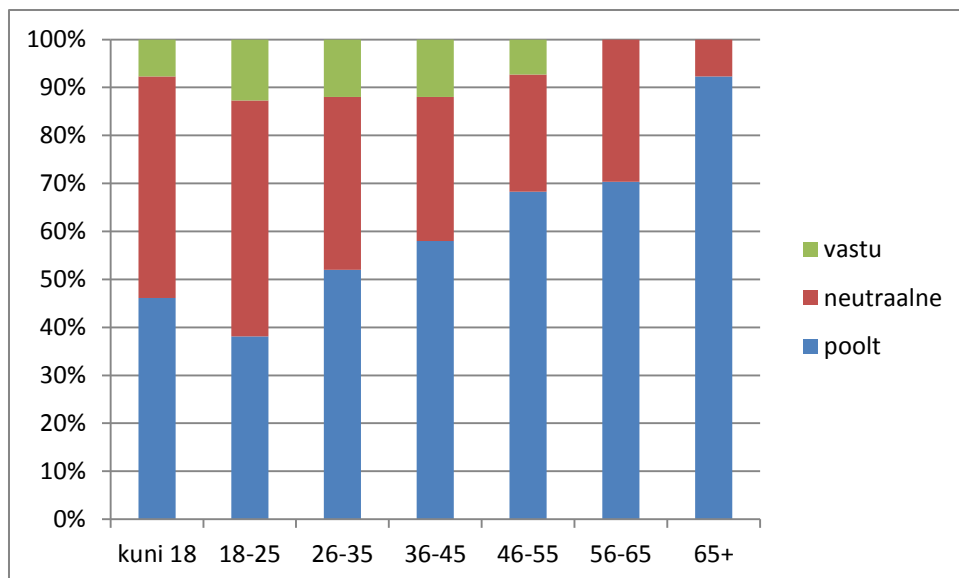
Joonis 8. Hinnang tsoneeringute vajalikkuse kohta rannas

Veel uuriti vastajatel, milline on nende **meelsus teatud keeldude ja erikordade osas rannas**, sh suitsetamise, klaastaara ja lemmiklooma kaasatoomise keeld ning eristaatuses osaleva naisteranna suhtes. Üldine kuvand on pigem keelde tugevalt toetav. Kõige vähem toetust kogus naisteranna eristaatus (ca 55% vastajatest toetab), samas on selle kriteeriumi osas ka kõige rohkem neutraalseid vastajad (ehk siis ei ole ei poolt ega vastu). Keeldude vastaseid oli valimis ligikaudu 10% (vt joonis 9).

Kui klaastaara ja lemmikloomad osas valitseb sugude vahel ühesugune arusaam, siis suitsetamise keelu ja naisteranna eristaatuse osas olid mehed keskmiselt rohkem vastu (ca 15% meestest ei poolda suitsetamiskeeldu ja naisteranna eristaatust). Klaastaara ja lemmikloomade keelu osas ei esine vanuserühmade arvamuste seas olulisi erinevusi. Suitsetamise keelu osas olid rohkem vastu 18-25-ja 56-65-aastased inimesed.

Joonis 9. Suhtumine rannas kehtivatesse keeldudesse ja naisteranda (n=285)

Joonis 10. Suhtumine naisteranda erinevate vanuserühmade lõikes

Naisteranna eristaatuse osas võib näha tendentsi, et mida nooremad vanuserühmad, seda rohkem ollakse selle vastu. Vanemate vanuserühmade seas küsitletute seas vastased puudusid³ (vt joonis 10). Samuti on naisteranna eristaatuse osas keskmiselt rohkem vastu välismaalased.

³ Kindlasti mängib siin oma rolli ajalooline mälu.